

GrønsagsNYT

Nr. 16 // 3. december 2018

Aktuelt

Så blev det december og der er stille rundt om i markerne. Nu står der bare grønkål, rosenkål, porre og dækkede rodfrugter tilbage på marken.

Det er tid til at få kigget på gødningsplaner, forhandlinger omkring kontrakter til 2019, samt planlægning af den kommende sæson i form af frø- og plantebestilling og udtagning af jordprøver.

November bød på nogle nætter med frostvejr, det ser ud til, at der er flere i vente i denne søde juletid. Glædelig december og god jul her fra os bag grønsagsnyt.

INDHOLD

Aktuelt.....	1
Udtagning af jordprøver	1
Markedsordningen for frugt og grønt	2
Sæson - link til sharepoint m. frugt og grønt materiale.....	2
Pesticidrester i fødevarer	3
Økologi.....	3
Nyt om kemi	3
Nyt om enkelte grønsagskulturer:	4
Kål.....	4
Løg	4
Rodfrugter.....	5
Frøindkøb.....	5
Gulerødder	6
Rødbeder	7
Jordskokker.....	7
Arrangementer	8

En frossen gulerodsmark viser, at vinteren er på vej

Udtagning af jordprøver

For næringsstoffer

Det er et godt tidspunkt lige nu at udtage jordprøver til jordbundsanalyse. På lettere jord og med stor udvaskning hen over vinteren kan eksempelvis kalium og magnesium udvaskes. Herved kan en analyse fra efteråret godt være "for høj" for disse næringsstoffer i forhold til det faktiske niveau. Generelt er det dog muligt at lave en brugbar tilnærmet værdi. Har man mange marker på sin ønskeliste for analyser, og er man i tvivl om graden af udvaskning, vil vi foreslå, at man som kontrol laver en ekstra analyse i marts på et par marker med den letteste jord.

Som minimum bør man analysere for Rt, Kt, Pt og Mgt. Det er også en god ide at analysere for kobber (Cut), bor (Bt), mangan (Mnt) og evt. zink (Znt), især på sandet jord.

Vi anbefaler at lade de landboøkonomiske foreninger stå for det praktiske omkring udtagning pga. deres intensive arbejde med dette og så efterfølgende at bruge GartneriRådgivningen som sparringspartner i tolkningen af analyserne. Kontakt en af konsulenterne i GartneriRådgivningen, hvis du er i tvivl om noget vedr. udtagning eller bestilling af jordprøver.

Fra 2019 er det kun nye økologer, der kan få nyt tilsagn om omlægningstillæg under visse vilkår. Der ændres ikke på eksisterende tilsagn om omlægningstillæg.

Til sidst ændres en længeventet procedure for producentskifte, der fra 2019 bliver digitalt, hvorved man fremover må forvente direkte at kunne se de skiftede marker i ens tilsagn.

For nematoder

Den sikreste måde at undgå nematoder på, er ved at fravælge marker med nematoder. Derfor bør man udtage jordprøver i efteråret til test for nematoder. Så hvis der ikke er taget jordprøver for nematoder på næste års marker, er det med at komme i gang, - så man kan nå at vælge disse marker fra, hvis det skulle vise sig, at der er nematoder.

Da nematoderne ofte forekommer i pletter, kræves det, at marken inddeles i mindre områder pr. jordprøve, eller at der tages mange stik pr. jordprøve. For rodgallenematoder gælder desuden, at man skal vente med at tage prøverne til 1-2 måneder efter høst og fra sort mark uden efterafgrøder. Hvis der er planter på marken, vil nematoder søge derhen og man vil finde færre nematoder i jordprøven. Jordprøverne afleveres straks på laboratoriet eller sendes i køletaske. Der findes flere laboratorier i Holland og et enkelt i Sverige, som kan lave nematodeanalyser. Kontakt GartneriRådgivningen og få hjælp til udtagning af prøver og forsendelse.

Markedsordningen for frugt og grønt

Landbrugsstyrelsen har haft et forslag til en ny national strategi for frugt og grønt i høring. Sammen med den nye strategi er andre justeringer også i høring.

Den væsentligste ændring for grønsagsproducenter er:

- Demarkationskravet bortfalder. Det betyder, at der kan modtages støtte fra andre områder, fx GUDP-projekter til andre aktiviteter uden at det giver konflikt med PO-ordningen.

De nye regler forventes at være gældende fra den 1. januar 2019.

Sæson - link til sharepoint m. frugt og grønt materiale

Efter aftale med Dansk Gartneri deles dette link til Sæsons sharepoint folder med materiale omkring frugt og grønsager. Indholdet kan fx. benyttes til udprint i gårdbutikker.

Man bør gøre opmærksom på, at materialet er hentet fra Sæson.

[Link til Sæsons sharepoint folder](#)

Ved spørgsmål er man velkommen til at kontakte Katri Franck Justesen, Dansk Gartneri på kfju@danskgartneri.dk

Pesticidrester i fødevarer 2017

Overordnet set er pesticidrestindholdet i fødevarer på det danske marked sammenlignelig med tidligere år, viser årets Pesticidrapport 2017.

Generelt indeholder danskproducerede afgrøder færre sprøjterester end tilsvarende udenlandske varer.

Danskproduceret grønt

- I danskproduceret grønt er der rester i 27 procent af prøverne.
- I grønsager fra andre EU-lande er der fundet rester i 52 procent.
- Tallet for grønsager fra lande uden for EU er 48 procent.

Der blev fundet overskridelse i fire danskproducerede grønsager, svarende til 2,0 procent. Det drejer sig om en prøve af grønkål, to prøver af selleri og en prøve med ærter med bælg.

Der blev fundet overskridelser af MRL i henholdsvis 2,0 og 5,3 procent af grønsager produceret i EU og uden for EU.

Kilder: Artikel i på Gartnertidende.dk samt [Fødevarestyrelsens rapport](#)

Økologi

Den Økologiske Frødatabase

Den Økologiske Frødatabase er lukket mellem den 15. december og 15. januar for opdatering. Hvis man ønsker at modtage frø (fx til de allertidligste småplanter) i denne periode, skal der søges dispensation hos Landbrugsstyrelsen. Standardansøgningsskema ligger på www.lbst.dk.

Nyt om kemi

Datoer for udfasning af bekæmpelsesmidler indeholdende diquat, thiram og pymetrozin

Miljøstyrelsen har nu fastsat fristerne for afvikling af aktivstofferne diquat (Reglone 1-178 m.fl.), thiram-bejdsning og pymetrozin (Plenum 50 WG 1-216).

Det vil som tidligere meldt ud være tilladt at anvende midler med indhold af de tre aktivstoffer (inkl. behandlede frø) i hele 2019.

Samtidig arbejdes der hårdt på sagen for at finde alternativer til disse midler, eventuelle dispensationer i nogle kulturer og andre mulige løsninger.

Diquat:

Tilbagekaldelse af godkendelser per 4. maj 2019

Frist for salg i detailled 4. august 2019

Frist for anvendelse og besiddelse 4. februar 2020

Thiram:

Tilbagekaldelse af godkendelser per 30. januar 2019

Frist for salg i detailled 30. maj 2019

Frist for anvendelse og besiddelse 30. januar 2020

Frø, som er behandlet med plantebeskyttelsesmidler, der indeholder thiram, må ikke anvendes eller markedsføres fra den 31. januar 2020.

Pymetrozin:

Tilbagekaldelse af godkendelser per 30. april 2019

Frist for salg i detailled 30. juli 2019

Frist for anvendelse og besiddelse 30. januar 2020

Nyt om enkelte grønsagskulturer:

Kål

Hovedkål

Der begynder nu at blive rift om hovedkålene. Der er stor efterspørgsel på bl.a. rødkål til julemaden som konsekvens af mindre avl i både Danmark og udlandet. Medierne har sat stor fokus på, om vi nu skulle løbe tør for rødkål til jul, men det er svært at vurdere, hvor alvorlig situationen egentlig er. Der er i hvert fald stor forskel på meldingerne fra producenterne - nogle har en stærkt nedsat avl, andre har kun en mindre nedgang. Det har generelt knebet med at nå den ønskede størrelse på hovederne pga. den manglende tilvækst i juli-august.

Den varme og tørre sommer bærer naturligvis skylden og vi ser de største problemer på arealer, der ikke har kunnet vandes og på den letteste jord. Der er mange steder udbredt revnedannelse i hovederne, opstået som følge af den kraftige vækst efter tørken. Det har så efterfølgende ført til angreb af svampe og bakterier i de beskadigede celler med deraf følgende kassation.

At der så også har været en unormal stor andel blinde planter i de sene hold af kål, gør ikke situationen bedre. Det er især spidskålene, der er ramt her, da en stor del af dem udplantes sent på sommeren, hvor trykket af tæger har været størst.

Løg

Priser og kvalitet

Afsætning og prisen på løg går godt. Desværre er der mange, der havde et alt for lille udbytte med løg langt under den normale størrelse. Det betyder, at der er meget stor forskel på, hvordan sæsonen opleves.

Den næste store udfordring er, hvordan løgene lagres. Der er mere fusarium, og især i de økologiske løg kommer der nu gråskimmel. Desuden er der spiringsproblemer i de løg, der var stresset af vandmangel under væksten.

Så selvom det ser ud til, at priserne fortsætter med at stige, skal løgene måske sælges, inden der bliver for stort sorteringssvind.

Hvis der er løg af god kvalitet og især store løg, kan der være endog meget høje priser i vente til foråret. Der er ingen tvivl om at der bliver mangel på løg i Europa.

Gennemgang af lagrene

Gå lagrene grundigt igennem. Skær løg over og se efter gråskimmel og begyndende spiring. Vurder, hvor længe løgene kan lagres. Ved tvivl skal de sælges nu.

På ikke-kølede lagre skal temperaturen nu være på 7-8 °C, på kølelagre skal den være 0,5 °C.

Rodfrugter

Frøindkøb

Det er ved at være tid til at planlægge køb af frø til næste sæson. Køb af frø er ikke kun et spørgsmål om sortvalg og mængde, men også kvalitet. Udgifter til frøindkøb udgør typisk 10-20 % af de samlede dyrkningsomkostninger, og der kan være forskel i frøkvalitet fra parti til parti. Der er derfor god grund til at undersøge frøkvaliteten i forbindelse med køb, eller selv teste frøenes spireenergi og spireevne.

Spørg ind til frøkvalitet

Ved køb af frø bør man altid spørge til spireevne og spireenergi for hvert enkelt parti frø, så man minimerer risikoen for ubehagelige overraskelser efter såning.

Test selv frøenes spireevne

I gulerodsfrø testes frøenes spireevne ved at lægge gulerodsfrøene på vådt filterpapir i spirebakker eller petri-skåle med låg ved 20 °C under kontrollerede forhold. Frøenes spireenergi og spireevne opgøres ved at tælle antal spirede frø efter hhv. 7 dage og 14 dage.

Stort set alle frøfirmaer og laboratorier tester gulerodsfrø efter samme internationale retningslinjer. Firmaer som kan hjælpe med opgradering af frø og spiretest kunne være [Incotec](#) eller [Germain's seed technology](#).

De kvaliteter man derudover tilbydes at vælge imellem er

- økologiske eller konventionelle
- bejdsede eller ubejdsede
- primed
- størrelsessorterede

Desuden kan der være sortsforskelle. Nogle sorter spirer generelt bedre i marken end andre.

Priming

Priming sikrer normalt en højere spireenergi og hurtigere fremspiring, men ikke nødvendigvis en højere spireevne. Det er normalt, at man med primed frø opnår ca. 10% flere fremspirede planter i marken end med ikke-primed frø. Måske fordi firmaerne udvælger de bedste frøpartier til priming.

Størrelsessorterede frø

For de størrelsessorterede frø ser man ofte, at de små frø har en lavere spireevne og spireenergi. Middelstørrelsen har den højeste spireenergi og middel spireevne. Mens de store frø kan have lidt lavere spireenergi, men høj spireevne.

Økologiske frø

Økologiske frø er produceret under forhold uden kemiske plantebeskyttelsesmidler. Derfor ses ofte, at både spireevne og spireenergi er lavere end for konventionelt dyrket frø.

Sidste års frø

Frø som ikke blev brugt sidste år og som har ligget i fryseren et års tid, kan normalt anvendes året efter. Det er en vigtig forudsætning, at frøene ikke har stået hele foråret i maskinhuset og først lagt på køl, når de sidste gulerodsmarker er sået. Frø bør altid stå i kølerum. Frø fra sidste år bør altid kontrolleres inden anvendelse. Det gælder specielt for primed frø eller frø, som sidste år viste sig at spire med relativt lavt plantetal i marken. Og det gælder i særdeleshed persillerod og pastinak som spirer meget langsomt i marken. Ved køb af frø skal man også være opmærksom på, at man ikke bliver modtager af "gamle" frø.

Rødbedefrø

Rødbedefrø spirer normalt meget hurtigt og sikkert. Men for flere sorter af rødbedefrø er der tale om frø-nøgler, hvor der kan være både en, to eller tre kim i hvert frønøgle. For at sikre at man rammer det planlagte plantetal i marken, bør også rødbedefrøene testes inden man sår til foråret. Spørg altid frøfirmet om spireevne og spireantallet. Den spireevne som i bedste fald står angivet på posen, angiver kun hvor mange af frøene der kan spire inden for 14 dage - ikke hvor mange spirer der kommer i alt. Typisk skal man gange frøantallet med en faktor 1,2 til 1,3 for at få spireantallet i rødbeder.

Gulerødder

Frost

Der har været nattefrost enkelte nætter den sidste uges tid. Gulerødderne der stadig er i marken klar til kasselager eller halmdækning har formentlig ikke taget skade af de disse få kolde nætter, men hold øje med kvaliteten.

Gulerødder tåler pænt meget frost uden at vise skader. Gulerødder fryser ved ca. minus 1,5 °C, men skaderne bliver ikke synlige før temperaturen kommer ned under minus 3-4 °C over længere tid eller rammer minus 7-8 °C over et par nætter.

Revner i skulderne efter frost

Frossen jord i gulerodsmark

Ved let frost ses ingen skader, men gulerøddernes holdbarhed i butikkerne vil være reduceret. Ved hård frost ses typisk vandrette eller lodrette revner i skuldrene og at rødderne bliver glasset

indvendigt. Efter nogle dage med tøvejr, bliver skaderne mindre synlige og kan ofte mærkes som fedtede/glatte skuldre. Skader opdages kun ved at føle på skuldrene med fingrene. De optiske sortermaskiner kan ikke "se" frostskafer.

Marker, som er let ramt af frost, skal omsættes straks. Selv om de umiddelbart ser pæne ud, kan gulerødderne næppe holde sig i længden.

Rødbeder

Hold øje med rødbederne i kuler gerne med termaturmåler, så det opdages, hvis de pludselig stiger voldsomt i temperatur. Reguler temperaturen i kullen ved at åbne og lukke. Rødbederne er særligt udsatte i frostvejr og kraftig vind.

Jordskokker

Det gode efterår har givet gode forhold for jordskokkernes vækst, da disse gror helt frem til de visner ned, også selvom det først er sidst i november. Forsøg har vist, at der fra midten af oktober til midten af november måned kan ske en tilvækst på op omkring 40-50 % øget udbytte. Så hold fokus på den sunde top, så alle næringsstofferne kan nå ud i jordskokkerne sidst på sæsonen.

Arrangementer

11. december [Workshop om præcisionsjordbrug og digitalisering](#) afholdt af SEGES, Horsens
- 2019**
- 15.-16. januar [Plantekongres](#), Herning
23. januar [UK Brassica and Leafy Salad Conference](#), KingsGate Conference Centre, Peterborough
- 23.-24. januar [Biobeurs Zwolle](#), Holland
- 28.-29. jan. Årsmøde i løgavlerforeningen, Vejle Centerhotel.
- 6.-8. februar [Fruit Logistica](#), Berlin
- 13.-16. februar [BioFach](#), Nürnberg
24. – 28. februar [Sima](#), Paris International Agri Business Show. Maskinudstilling i Paris. 1.700 udstillere fra 42 lande.

Ole Scharff

Tlf: 87 40 66 34 / Mobil: 40 73 19 58
ohs@seges.dk

Lars Møller

Tlf: 40 84 30 11
lrm@seges.dk

Karina Frandsen

Tlf: 87 40 66 12 / Mobil: 21 64 80 85
kfr@seges.dk

Emma Christiani Skov

Tlf: 87 40 66 01 / 30 66 61 78
esko@seges.dk

Pernille Kynde

Mobil: 3051 6214
pbk@seges.dk

Richard de Visser

Tlf: 87 40 66 10 / Mobil: 30 53 87 16
rdv@seges.dk

Peder Krogsgård

Tlf: 40 37 46 51
pkl@seges.dk